

ДЗЯННІЦА

Вестка Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

Асобны № каштуя усяго 35 кап.

У Расіі
За граніцу

№ 11

ВАРУНКІ ПЕРЭДПЛАТЫ:

На 12 мес.	На 9 мес.	На 6 мес.	На 4 мес.	На 3 мес.	На 2 мес.	На 1 мес.
15 р.—к.	11 р. 50 к.	8 р.—к.	5 р. 20 к.	3 р. 90 к.	2 р. 60 к.	1 р. 30 к.
20 р.—к.	18 р.—к.	12 р.—к.	8 р. 70 к.	6 р.—к.	4 р.—к.	3 р.—к.

Калі выписваюцца разам некулькі №№, та робіцца уступка на 20%.

Перамена адрэсу каштуя 50 кап.
Радацыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52.

Масква, 1918 г. 1 Мая.

Выходзіць ня менш чатырох разоў у месяц.

І-й год выдання.

**Сегодня 1-ое мая—день торжества трудящихся
всѣхъ странъ.**

**Всѣ—въ манифестацію, всѣ примите участие въ праздникѣ
интернационала!**

ДА ЗДРАВСТВУЕТЪ СОЦІАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕВОЛЮЦІЯ!

ДА ЗДРАВСТВУЕТЪ ИНТЕРНАЦІОНАЛЬ!

Чародны №, па прычына таго, што друкарня ня будзя працаваць усю сьвята, выйдзя пасля велікадня.

Выдавецкі атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

задаўся мэтай выдаць збор твораў беларускіх пісараў і песьняроў, якія вышлі з народу, з сям'і селян і работнікаў, каторы будзя звацца „Зажынкі“. За гэтым іон звертацца да таварышоў беларускіх пісьменнікаў с прапановаю прысылаць свае творы па адрэсу: Масква, Паварская, 52.

Масква, 1 Мая.

У нумары 76 „Вестак Вітебскаго Губэрнскаго і Гарадскаго С. К. Р. і С. Д.“ у стацыі „Прачытаеся“ сябэр Баканаў цюмнаю ахварбоваю рысуя палажэньня валасных радаў і камітэтаў, дзе сусім нема людзей, якія б малі магчымаць вяці палітычную і арганізацыйную працу. Селяне прыходзяць у камітэт паслухаць, аб чым там рахуюць і гаманяць. Але-ж як усякі прыходзіць дзеля таго-ж самага, то выходзіць, што усе рады б „паслухаць“ а гаварыць аб якой-небудзь справе некаму. Каб усю-ж такі дзеля йшло, то клічуць у рады „дзельцоў“, якія могуць і гаварыць і пісаць за грошы. Але ніякае працы, ад якое была б карысьць, яны ня робяць.

Такі абрыс, у шырасці якога сумлевацца нельга, прымушае нас мець трывогу у сэрцы за лёс рэвалюцыі у родным краі. Гэта трывога аб'явірацца на весткі аб тым, што на Вітабшчына расце і пашираецца контар-рэвалюцыя, што каля самога Вітабску яшчэ не скасаваны панскія маёнткі, што там, у зарубежнай Беларусі вый-

шлі з міністэрскага гуртку нават правыя сыцыялісты-рэвалюцыянеры, а міністрамі зрабіліся Скірмунт, Кандратовіч і іншыя з панскаго боку. Гэтакае ліохае замацаваньня буржуазей працоўнага люду мусіло быць на першыня, праз усціш перад немцамі, з другога боку ад таго, што на мейцах нема моцна-рэвалюцыйнага элементу паміж селян. Цяжка аб гэтым пісаць, але нічога нязробіш.

Што-ж мы можам парадзіць з гэтай бядою, чым зможам абараніць ад пагібелі рэвалюцыю, савецкую ўладу? Самы страшэнны вораг рэвалюцыі гэта цэпра і няразумення тых вялікіх і сьвятых прынцыпаў, якіх дамагацца рэвалюцыя, і якім шмат шкодзіць падкасаць „да свайго“. Закладзіны сацыялізму ня так яшчэ вайшлі у разуменьня усіх селян, каб яны былі важней ля іх, чымся часовае уласная карысьць і выгада.

Знаючы гэтаго ворага рэвалюцыі, можна ведаць сэрцава: як памагчы вепскаму палажэньню. Трэба, як можна хутчэй, ня шкадуючы ні грошай, ні працы, паслаць на Беларусь звычайных да прапаганды і знаючых палітычнае жыццё

людзей, якія пачалі б навучаць селян, як трэба жыць пры сацыялістычным устроі і якія патрымалі б у абязшчэтых і наймучых падпоры палітычных дзельцоў на мейсцох.

Усім, ад каго залежыць арганізацыя гэтае справы, дзеля каго заваёвы рэвалюцыі ле падтрыманьня ната прыемны, дык вось усім такім асобам і грамадзянскім установам мы радзімо падумаць аб гэтым, як можна, хутчэй, бо кожная часіна нясе шмат шкоды рэвалюцыйнаму руху і дае больш сілы усім контар-рэвалюцыянерам.

Нехай-жа новая вясна, калі усё ажывае і бярэ новая сілы, дасць і нам новая сілы дзеля дамаганьня і замацаваньня тых правоў, якія даюць нам расейская сацыялістычная рэвалюцыя.

О дѣятельности Беларускаго Национальнаго Комиссариата.

(Изъ доклада Комиссару по национальнымъ деламъ).

Декретомъ Совѣта Народныхъ Комиссаровъ отъ 14 февраля 1918 года былъ учрежденъ Бѣлорусскій Национальный Комиссариатъ, въ отвѣтственную коллегію котораго вошли: тов. А. И. Червяковъ—комиссаромъ, тов. В. Скорыно—тов. комиссара и Д. Ф. Жилуновичъ—Главнымъ Секретаремъ. Инициатива учрежденія Комиссариата принадлежала лѣвому теченію (лѣв. соц.-рев. и больш.) Петроградской Бѣлорусской Соціалистической Громады и Петроградской Бѣлорусской Соціалъ-Демократической партіи (больш.), каторыя въ общемъ собраніи 7 января 1918 года постановили избрать делегацию для переговоровъ по сему предмету съ Центральнымъ Правительствомъ. Переговоры привели къ положительнымъ результатамъ, и Комиссариатъ былъ учрежденъ въ вышеупомянутомъ составѣ Коллегіи.

Исключительное положеніе Бѣлоруссии находившейся въ теченіе болѣе двухъ лѣтъ подъ угрозой нѣмецкаго вторженія,

которое имѣло бы опасныя послѣдствія не только для нея, но и для Центральной Россіи, требовало руководства и управленія жизнью и охраной Бѣлоруссии въ общегосударственномъ масштабѣ. Поэтому въ задачи Бѣлорусскаго Национальнаго Комиссариата, при его учрежденіи, не входили административныя функціи, выполненіе которыхъ, въ виду существующихъ затрудненій для всей страны, требуетъ общегосударственной планомѣрной работы.

На долю Комиссариата досталась болѣе скромная, но тѣмъ не менѣе важная работа. Онъ получилъ заданіе выполнять функціи, главнымъ образомъ, культурно-просвѣтительнаго характера: распространеніе литературы, освѣщающей смыслъ и сущность установившагося строя, изученіе культурныхъ и экономическихъ богатствъ края, оказаніе моральной и юридической поддержки Бѣлорусцамъ, изученіе и подготовительныя работы къ разрѣшенію бѣженскаго вопроса, изданіе переводной и оригинальной Бѣлорусской литературы, главнымъ образомъ, политико-соціального характера, пропаганда среди Бѣлорусовъ—солдатъ, крестьянъ и рабочихъ—идей, на основѣ которыхъ должна быть построена новая армія и подготовительные шаги къ формированію отрядовъ этой арміи, организационная работа среди рабочихъ и крестьянъ и т. д.

Планомѣрности и продуктивности работы въ указанномъ направленіи много мѣшали и мѣшаютъ, какъ то обще-политическое положеніе, въ которомъ находится Бѣлоруссія, такъ и условія чисто случайнаго характера. Послѣдствіемъ нѣмецкаго вторженія было то, что огромная часть Бѣлоруссии осталась внѣ той сферы, куда Комиссариатъ могъ бы направить свою дѣятельность. Бѣженская масса расплылась по всей Россійской Респу́бликѣ и сдѣлать что-либо для ея организаціи очень трудно при современномъ состояніи почты, телеграфа и путей сообщенія. Вслѣдствіе этихъ причинъ Комиссариатъ не могъ развити своей дѣятельности въ томъ масштабѣ, въ какомъ требуется работа въ настоящее отвѣтственное время. Кромѣ того, подготовка къ эвакуаціи изъ Петрограда, сама эвакуація и устройство въ Москвѣ

Беларуская жыццё ў Маскве.

Чарговы сход Беларускай Сацыялістычнай Грамады адбудзіцца толькі на гэтым тыдні, таму што ў звязку са змяненнем сяброў маскоўскай арганізацыі і тым, што хацелася, каб на сход з'явіліся і пераехаўшыя з Петраграду таварышы — якія апошнія тыдні былі вельмі заняты наладжваннем працы на новым месцы. На партыйным сходзе будучы абгавораны на нова накіраван працы маскоўскае арганізацыі, спрактывання новага партыйнага цэнтру за месца Ц. Е., які застаўся ў Мінску і зроблены самыя выбары Маскоўскага Камітэту. — Бежанская справа настолькі зацікаўляе інтарэсы беларускага працоўнага людзі, што Беларускае чужынковае Грамада на апошнім сваім сходзе настанавіла ўсім сваім вольнымі сіламі падтрымаць працу Беларускага Бежанскага Камітэту. Для дарэчнага супрацоўніцтва запісалася ўжо 72 чалавекі. Апошніх два-тры тыдні ў Маскву з Беларусі з'явілася шмат. Беларусы — служачыя чужынак, якіх выгнаў з бацькаўшчыны „німецкі прыжым“. Товараўшчыня вытрымалі новых парадкаў і ўцеклі ў Расейскую імперыю, надзеючыся на таварышаскую помач. Іх назначаюць частка на лінію Александраскай чужыны, частка навідаюць у Маскве, але ўсіх збеглых вельмі зацікавіла балюча пастава Вікжэдару (Усерасейскага Вышэйшага Камітэту служачых на чужынах) аб павышэнні жалавання тым з служачых, якія засталіся на месцы і ня захацелі эвакуювацца. Толькі пасля таго, як удалося прывадаць Глауны Дарожны Камітэт Александраскай чужыны, што служачыя чужыны толькі таму ня выйшлі адразу, што Вышэйшы Камітэт Заходняй Вобласці ў асаблівай адозве ў Мінску на працягу, зваў на „надавацца на правакацыю“, а астатнія пры даручанай працы, што ўсіх і зблытала і затрымала — толькі гэтым дамаганні бежанцаў атрымалі верх і жалавання за два месяцы будучы ім назат на службу.

Апошніх два сходы Беларускага Бежанскага Камітэту былі заняты пытаннем аб тым, як павінна быць арганізавана праца, каб яна была не падвойнаю з Нацыянальна-Камісарыятам. Хацелася б, каб настраіць працу ўстанавіўшы лена, што будзі рабці Камітэт, што — Камісарыят. Была гэта справа пытанні аб вобласцым Камісарыяце, на праяктавана рахунку (на рускай мове) ад якога спадзеваліся мець грошы на бежанскую справу. Прышлось дачасу заняцца асобнымі пытаннямі — становішчам, у яком знаходзіцца беларускія бежанскія дзіцячы прытулкі, якіх дастаткі збіраюць

па ўжо ліквідаваць. На сходзе Бежанскага Камітэту 13 красавіка былі чатыры прадстаўнікі гэтых прытулкаў і на закладніках атрыманага матэрыялу Камітэт настанавіў выбраць асобную камісію, якой і даручыць увесць матэрыял, а пасля ўпарадкавання перадаць Нацыянальнаму Камісарыяту ля патрэбнай работы.

Зета.

Беларуская Юрыдычная Обшчэства ў Маскве.

14/1 красавіка адбыўся першы арганізаваны сход новай арганізацыі — Беларускага Юрыдычнага Обшчэства. На гэты першы сход з'явілася каля 40 чал. і сход быў адчынены грам. Юдкоўскім А. Н., які ў сваім дакладзе пазнаёміў вышоўшыхся ля мэты, якія ставіць сабе новапрактыкуемая арганізацыя. На думку ішчыцкага гуртка, ад імяні Якога і казаў А. Юдкоўскі, обшчэства ня павінна стаць вузка-нацыянальна арганізацыяю чы прафэсійнальна-эканамічнаю — наадварот: у сябры яго прымаюцца і ня беларусы, а радзіўшыся там, чы звязаныя з Беларусью доўгаю працаю і службаю, і хоць бы гэта быў і грамадзянін іншае нацыянальнасці; обшчэства ставіць сабе на абгавор і апрацавання тэарэтычныя і практычныя пытанні права грамадзянскага, чы кримінальнага, якія толькі ставіць перад намі, беларусамі, сучасная палітычная жыццё; обшчэства схоча прыці на падмогу беларусам — бежанцам сваё юрыдычнае консультацыя (парада), обшчэства схоча б быць карысным і ля патрэб нацыянальнага камісарыяту. Затым грамада. Юдкоўскі перайшоў да азнамлення сходу с праектам статуту обшчэства. На заяве аднаго з сяброў сходу звярнуліся да Я. І. Дылы, як прадстаўніка Б. С. Г., пазнаёміць сход з беларускім рухам, палітычнымі партыямі і напрамкамі іх з сучасным палітычным становішчам у звязку с працаю Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту. Тав. Я. Дыла ахвотна гэта зрабіў і пад канец свайго дакладу клікаў сябраў новае арганізацыі аткінуць усе персанальныя погляды і балюча саманачуць „разбітых жыццём“ палітычных прадаўнікоў і, памітачы добра ля патрэбны культурныя сілы пакрыжжаму ваіною беларускаму народу, іці на патрэбную Беларускаму Нацыянальнаму Камісарыяту працу. Пасля азнамлення сходу са статутам і выявіўшаго няздольства іншымі яго пунктамі, сход выбраў асобную камісію, якой і даручыць падгатаваць напруаўні 8(21) красавіку, калі будзі сходам прысладка самы статут.

Зета.

Каваль.

Многа працы у мяне —
Хоць усю пору працуй!
Грэй жалеза у агне
Вымай з горына й куй.
Молат важкі трымай
Над кавадлам і крас,
З нізу у верх паднімай,
Зверху у ніз, раз у раз.

Адварніся на слых,
Як сумейш урваць —
Ня забыцца, каб мех
У свой час падтудуваць.
Адно іскры у бані
І да верху лятаць,
Як паважна, з рукі
Малаты важна б'юць.

Раз другі і сашніў
Можа у поля ўжэ браць
Гарадзіны мужык
Сваю ніжку гараць.
Трэба шворан у воз —
Я згату ў след —
Абідь буксы калос —
Я й да гэтаго мет.
Рукі знаюць настрой,
Молат усудуша на мне —
На ўсе жыццё цяжкой
Працы хопіць у мяне.

Ц. Гартны.

Общее собрание Бѣлоруссовъ-Бѣженцевъ и Гражданъ гор. Москвы.

21 Апрель 1918 года.

На Собрании присутствует до 200 человекъ.

Въ Президіумъ избираются: Председателемъ — тов. Канчеръ, тов. Председателя — т. Дыло и Секретаремъ — т. Жилуновичъ. По предложению Председателя тов. Канчеръ собрание признало называть настоящее собрание предварительнымъ и информационнымъ, въ виду небольшого количества собравшихся.

На обсуждение было выставлено два вопроса:

1) Общее положение Бѣлоруссии въ данный моментъ.

2) Бѣженскій вопросъ. Голосованиемъ по поводу того, какой вопросъ обсуждать первымъ, 47 голосами противъ 46 постановлено въ первую очередь поставить бѣженскій вопросъ.

Съ докладомъ о положеніи бѣженскаго вопроса въ Петроградѣ выступилъ тов. Канчеръ. Въ общей формѣ, въ видѣ дополненія къ докладу тов. Канчера, давалъ поясненія тов. Слюккъ. Положеніе бѣженскаго вопроса въ Москвѣ осветилъ тов. Дыло.

Послѣ отвѣтовъ на вопросы участниковъ собрания, тов. Канчеромъ было внесено конкретное предложение выдѣлить

изъ состава собранія временное бюро для помощи Бѣженскому Отдѣлу Б. Н. Е. созвать аналогичное, но болѣе полное, собраніе въ слѣдующее воскресенье. Предложеніе принято.

Для внѣочереднаго заявленія слово представляется тов. Туруку, который призываетъ къ работѣ совместно съ Культурно-Просвѣтителскимъ Отдѣломъ Б. Н. Е.

О современномъ положеніи Бѣлоруссии сдѣлалъ краткій докладъ тов. Канчеръ.

Послѣ доклада тов. Канчера, выносятся предложеніе объ избраніи Комиссіи по созыву слѣдующаго Собранія. Постановлено выбрать въ Комиссію по одному представителю отъ губерній. Въ Комиссію избраны т. т.: Никитюкъ, Квятюкъ, Пушкаревичъ, Никитинъ и Лобанъ.

Въ концѣ по личному вопросу говорилъ тов. Канчеръ.

Председатель Собранія Канчеръ.
Секретарь Жилуновичъ.

Собрание бѣженцевъ-бѣлоруссовъ въ Петроградѣ.

14 апрѣля въ циркѣ „Модернъ“ состоялось общее собраніе бѣженцевъ-бѣлоруссовъ и гражданъ Бѣлоруссии, проживающихъ въ Петроградѣ и его окрестностяхъ. Собралось около 8 тысячъ человекъ. Засѣданіе открылъ І. В. Лагуновъ. Председателемъ былъ избранъ Е. С. Канчеръ, товарищемъ председателя І. В. Лагуновъ, секретарями: М. Д. Соболевскій и С. С. Бернштейнъ.

Первымъ обсуждался вопросъ о судьбѣ Бѣлоруссии. Докладывалъ Канчеръ. Указавъ на то, что Бѣлоруссия на протяженіи многихъ лѣтъ въ служила ареной борьбы поляковъ, русскихъ, литовцевъ, украинцевъ и даже шведовъ и татаръ. Докладчикъ остановился на теперешнемъ положеніи Бѣлоруссии, которое рисуется въ мрачныхъ краскахъ. Бѣлоруссію пытаются присоединить къ себѣ поляки, съ другой стороны, литовскіе империалисты мечтаютъ образовать бѣлорусско-литовское государство во главѣ съ германскимъ кронпринцемъ. Параллельно съ этимъ, чтобы отстоять самостоятельность Бѣлоруссии, Исполнительный Комитетъ перваго Бѣлорусскаго Съѣзда организуетъ сопротивление, какъ полякамъ, такъ и литовцамъ и принимаетъ всѣ мѣры къ сознанію Бѣлорусской республики.

Докладъ былъ принятъ сочувственно. По общему вопросу выступилъ пѣлый рядъ ораторовъ. причемъ выяснилось, что въ оккупированной части Бѣлоруссии поляки и пѣльцы ввели строгую дисциплину, преслѣдуютъ общественныя организаціи и наводятъ панику; ния забраны

і скося назіраа на гаспадара, які вёсь дзень тоўся ў хаці, жоўчы, з пудлівым паглядом і адбіткам знядавальства.

Дзень ціоты, як ля Юстыны, гэтак і ля Антося, пільнаверна доўга: здаралася канца яму ня будзі, нібы кожны дню станчы юн у сабе. А ім падта хацелася, каб юн хутчэй мінуў. Юстына думала на свайму, Антося на свайму на конт гэтаго, чакалі а вечара адпачава пільна. Пад канец юн такі прышоў. Зайшоўшай сонейка выслала з за дэсу легкія хмаркі, а з ім і коўдру цемі, якая хутка распаўзалася па ўсім кутком і стала слацна усюды. У хатах забліпчалі вагні, рух на в узіцы падняўся. Чуўся дух некаго асобна прыемнага настрою, які на даваў быць спакойным чалавеку, а кудысь пятнуу, нитось дранчыу.

Гэты настрой ня абмінаў і Юстыны з Антосям, толькі у абудных з'іх даставаў нипрыемную стрэчу. Юстына зпарок адганяла яго ад сабе, Антося жа ўсе думкі свае звярнуў у аднаму скутку, к скутку, на які юн парашыў, яшчэ кожны дзён таку назвад, вывясці справу. Думка аб гэтым пераважвала ўсё, і пад яе надаваў Антося, толькі спынілася, вышаў с хаты. „Што будзі, то хай будзі, — гадаў юн, выходзячы з двара: — а іначай нешта быць. Пайду... пайду к цвінтару і... украду каробку. Пайду — бадай ужо можна пайсці ды нагледзяць. Людзі збіраюцца,

едучь да цэркві. О, ды шмат багатых. Вазьму у аднаго каго вольна і...“

Антось вышаў на вуліцу і павярнуў к цэркві.

Цішком, паабоччу, ні скім ня сустракаючыся, мернымі крокамі рухаў юн пад цэркаў. Яго міналі людзі з вазамі і пешаходы, пападаліся і па страчу... Ля цэркві гарэлі агеньчыкі, та німігута, та бегалічы суды-туды. У неба так сама, нібы свечкі, блішчалі зоркі — хмаркі. Сабраныя перад заходам — разышліся, разбегліся. Вакол цэркві ўжэ стала шмат падводаў з каробкамі, на цвінтары многа гуляла моладзі.

З цэркві даносіўся працяжны спеу — чытанні дзёну ачоталау. Пакуль Антося падшоў да цэркві, прайшоў з гадзіну часу, і пачалі звяніць на дзеі. Мерны, гучны звон, адбіваючыся раз-по-разу, разнісіўся далёка — далёка на увол і тануу дзёсныя пад ястэчкам. Народ пачаў грумадамі валіць у цэркаў; яшчэ болей загараўся агеньчыкаў на цвінтары, якія праецілі густую цемь ночы і шчэ болей згучалі яе.

Антось ня пашоў на цвінтар. Ужрадаю, з некаю баязню, толькі зігнуў юн у царкоўныя дзверы і пашоў к вазам.

Зрэдку дзе хто праіхадзіў між яго, з то ўсё было ціха. Бязпечна сталі ра-спражаныя коні і жавалі та сечу та сена. На вазах, акрытыя белымі чыстымі

скадарткамі, сталі поўныя каробкі, пры-везены да пасвячэння; чуўся густы завідны пах, ажно моташна становілася Антося, другі дзень галоднаму.

Крадучыся, па хвільна робячы крокі, нырпалі юн між вазоў; дрыжэў увесць, азіраўся боязна; а у вачу так і мала-валіся жывыя людзі, якія пашаўлі ўсе куткі між вазоў ды, здэцца, сачылі за ім. А юн выгладу: мацаў рукамі, ніохаў а кожным воза, паглядзеў на калію і судзіў па лепшасці іх, у каго спраўней узляць, каму гэта лятчэй абудзіцца. Але у цемі ночы нельга было разабрацца.

„Вось гату і вазьму!“ — цвінтар, толькі ня смела, нават спужна парашыў юн, і прыпыніўся. Паглядзеў старонна і пільна. Нідзе — нікога.

„А жо ня браць зусім? Гэтак кража будзі — грэх і сорам. Перад гэтым важным святам красці. Ціж гэта можна? Усё жыццё свае я нічога ня краў, ніколі нічога, а цяпер... Нне-э ня буду, — і Антося ўжэ адварнуўся, каб іці назад. Але разам зноў спыніўся.

„Красці! Ніяк гэта будзі кража, калі я вазьму ля галодных дзетак у багата па-волькі рублёў. Ды што ж я впават, што і шчэ маю, а юн мая!“

Можа у яго шчэ дома столькі заста-лося, а я... і ні калейкі ня маю... Вазь-му! Парашыў браць — пераважыла, і Антося хутка парашыў каробку; напро-

буваў падняць... „Не, усеці баюся, ня адважусі! — і паставіў яе назад.

Але раптам настрой змяніўся і адганяўшымі суменьнямі, Антося ўвертна уха-ліў каробку, паставіў на глыбію обман-кам, потым узняў на спіну. Пачуў ці-жар. Адметна было, ля дрыжэлі рукі і ўся пастава. Цюкала трывогаю сэрца. Яшчэ с паугадзіны ня рухаў юн ад во-за, азіраючыся на мейсны, потым кра-нуўся.

На звяніцы затрызвонілі. З цэркві парод влікаю грумадаю выходзіў за-пратэсамі і харогамі. Пейлі вялічольны пабажэнныя песьні.

Антось цішком мінаў цвінтар. Яшчэ адна хвіліна, і юн схавався-н у цемры ночы. Але раптам хтось яго спыніў.

— Ты што нясеш? Ці ласяў ужо пасвяціці? — запытаў Антося юн.

— Я... пасвяціці... ідэца ска-раі, — дужа спужаўшыся, адрываючы словы, праказаў юн, і выпусціў з рук каробку.

— Лаві, лаві злодзя-а-и! — даносіся да яго вушэй трывожны гук.

Спаткаўшы Антося чалавек, міжвольна схачіў яго за рукі і мотна трымаў, за-вучы на падмогу.

За паранам, на павінтары, спывалі „Хрыстос уваскрэс“.

Ц. Гартны.

Подъ знаменемъ единенія и братства трудящихся всѣхъ странъ пусть выйдетъ сегодня на манифестацію каждый бѣлоруссъ, какъ равноправный и свободный членъ трудового союза всѣхъ народовъ.

всѣ запасы хлѣба, реквизируется скотъ. Характерно отмѣтитъ слѣдующій инцидентъ: когда одинъ изъ ораторовъ заявилъ, что католики не есть бѣлоруссы, а по крови и по духу настоящие поляки, весь циркъ заволоновался, послышались протесты какъ со стороны католиковъ, такъ и православныхъ: „Это старая религиозная травля, долой его!“

Съ заключительнымъ словомъ по этому вопросу выступилъ Канчеръ и заявилъ, что въ предѣлахъ Бѣлоруссіи живетъ, кромѣ бѣлоруссовъ, много другихъ національностей—великоруссы, евреи, поляки, литовцы и, кромѣ православныхъ, имѣются бѣлоруссы-католики. Въ свободной Бѣлоруссіи не должно быть и не будетъ національностей и религиозной розни: тамъ всѣ народы равны и, сообразно своей численности, будутъ участвовать въ государственныхъ дѣлахъ. (Шумные аплодисменты).

Вторымъ былъ поставленъ вопросъ о бѣженцахъ. Докладчиками выступили Соболевскій и Крахельскій. Первый изложилъ планъ организации отправки бѣженцевъ на мѣста и всякаго рода вспомоществованія. Вторымъ, будучи командированъ въ Псковъ по дѣламъ бѣженцевъ и вернувшись оттуда, подѣлился своими впечатлѣніями. Оказывается, что бѣженцы до послѣдняго момента пробирались по одиночкѣ, неорганизованно, безъ всякой помощи и поддержки со стороны германскихъ властей. Только на дняхъ въ виду настоячивыхъ требованій буквально голодающихъ бѣженцевъ они были отпущены въ двухъ поѣздахъ въ товарныхъ вагонахъ, но не черезъ Двинскъ, а черезъ Ригу, гдѣ ихъ ожидаетъ нѣсколько переходовъ. Отношеніе нѣмцевъ къ бѣженцамъ, по словамъ Крахельскаго, самое отвратительное, „свинское“.

Въ результатъ была составлена специальная коммиссія по дѣламъ бѣженцевъ-бѣлоруссовъ, въ которую вошли Черепухъ (Продвинской г.), Силуковъ (Вилейской г.), Шаматуна (Сувальской г.), Жарановичъ (Могилевской г.), Корсаковъ (Витебской г.), Соболевскій и Канчеръ (Минской г.).

Рѣшено общее собраніе бѣженцевъ-бѣлоруссовъ и гражданъ Бѣлоруссіи въ Петроградѣ созывать почаще.

На дняхъ въ Москву въ связи съ бѣженскими дѣлами выѣзжаетъ коммиссія въ составѣ: Силуковъ, Канчеръ и Черепуха.

3 Беларусі.

Вітэбск: у горадзі зусім німа газы. Запасы у складахъ прыходзяць к канцу. Вуліцы ня асфальтуюцца, жыхары сядзяць бяз святла.

— Весь час адбываюцца сходы бежанцаў, на якіхъ выбіраюць пасланцоў да нямецкага начальства, кабъ разамъ праканацца, якъ і што стаіць справа на контвертаньня іхъ да дому. Пасланцы выбіраюцца па губэрніямъ.

— Нямецкі наступ скасаваў усю працу равалюцыйныхъ устаноў. Усе яны вымушаны пераясці на тайныя скрытныя. Найболей старэння працы Мінская рада работнічыхъ і салдатскіхъ дэпутатаў. Надойчы іон надрукаваў пракламацыі і памыраюць іхъ у тысячхъ штук. У пракламацыяхъ пішацца: „Ніякіхъ згодъ з германскімі гвалтоўнікамі быць ня павінна. Ня можа быць рэчы аб надрузу лозунгаў равалюцыі. Далоў акупацыйная начальства“.

— У газетахъ паведамляюць, што у Воршы сабралася вельмі многа палонныхъ, якія уцяклі з палону германскага. Усе яны нафта худыя аттаго, што іхъ мала і дрэнна кармілі, убога адзеты і многія хворы. Са Смаленску туды паехалі, кабъ наладзіць справу з’яждою і лекамі.

— У Міншчына немцы далі старую асаваць усе заставы равалюцый, варочаючы да ўласці стараы установы і даючы яе разнымъ чорнасотнікамъ. Гэта, вернуты да жыцця губэрскіхъ і наветахъ в’ездзі і міравыя суды. Пускаюць у ход законы, выдадзеныя Львовымъ і Керэвскімъ. У Мінску прынялі да жыцця стараы вакружны суд з пракурорамъ Каральовымъ, які барджэй халіўся цыгнучы да суду асобныхъ бальшавікоў, на якіхъ усялягаю віну, быццам яны клікалі да пагрому. Далі гэты ж пракуроръ распаздзіўся, што ўсе ты, хто жаліўся на правамъ дэкрэту. Якъ адно, такъ і другога сустрачаю жыхарамі ня прыхільна.

У Міншчына цяпер працяг пашта толькі дзеля таго, кабъ разсылаць лісты рознымъ правіцельству. К сярэдзіні апрэля думаюць пусціць пароходы з Бабруску на Кію.

Чугункі перавозіць толькі розны товар да немцаў, аўстрыякаў і украінцаў.

На усход разрашаюць рух бежанцаў, якіхъ праводзяць с канвоём.

— Немцы усю яшчэ ня могуць асталявацца на мейсцы: валунічы дух падбухторваў іхъ і яны раз у раз завязваюць бойкі. Гэтаж, атрымана вестка, што яны некулькі раз пераходзілі дэмаркацыйную мяжу і стралялі па рускай варцы. Кожны раз іхъ атганялі назад. Якъ відаць гэта яны робяць ня бяз ведама свайго вышэйшага начальства.

— У Смаленску с тымъ звязкам, што быў выдадзены прыказ, кабъ перадаць частку царкоўныхъ, касцёльных і школьных грошай управа хаўруса калек-ваіаў, паднялося падбухторванне супроць Савецкае ўласці. Сярод цёмныхъ людзей шырацца ўсялякія чуткі аб тым, нібыта у царквохъ „жыдоўскія камісары“ паробяць тэатры, бані і нават хлівы. Да гэтага падбухторвання прыліплі і многія пань. Слова „жыд“ такъ і вісіць у паветры. Усюды гурткамі збіраюцца хулігань і ўсялякая здзекуюцца с паміжъ праходзячыхъ жыдоў.

— У звязку з замірэннемъ і вяснымъ супакоямъ і дэмаркацыйнай мяжы, па дробнымъ м’стэчкамъ з’явіліся гурты кандабандыстаў (таемныхъ пераходчыкаў граніцы і перапошчыкаў тавару). Гэтаж, надойчы у Вітэбшчына, ля мяст. Бешанковічы злавлі іхъ і атабралі шмат чагось.

Нямецкія белагвардзейцы падта здзекуюцца у забрануй Беларусі з нашыхъ людзей. Стараюцца знайсці маленькую прычэпку, а потымъ за яе караюць. Кароні і блузыяны прычэпак. Гэтаж: у Себяжэкумъ лавені надойчы у вёску Грыву зайшло 300 чал. салдат с гарматою і забралі ўсе дастаткі. Каля станцыі Расіены перайшлі за дэмаркацыйную мяжу, дзе злавлі двухъ парцізанаў-разведчыкаў і прыказалі імъ зрабіць сабе крыжы і, выкапаць маргілы; пошля гэтаго іхъ закапалі жывымі. Вядома—супроць гэтаго ўзростаюць помста і немцамъ стараюцца надараваць. Дзе можна закладаюць атрады і нападоў на немцаў, а дзе кідваюць бомбы. С Полацку паведамляюць што там у штабъ нямецкаго корпусу кідалі бомбы і папсавалі памяшчэння, а такъ сама і забілі дваіхъ прадстаўнікаў штабу.

Паміжъ беларусамі.

Нараўская арганізацыя Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Работнічай партыі злучылася з Расейскай Камуністычнай партыяй (бальшавікоў) і прыняла назву „сэкцыя беларусаў“. У культурна-асветняй справе іой дадзена поўная аўтаном’я. Пры сэкцыі закладаюцца атдзел гуртка „Ахвотнікаў Беларускага Народнага Штукатурства“.

З беларускай сэкцыі увайшлі у камуністычны атрадъ 25 чал. Бяда, што ня хапае работнікаў.

У хаця Беларускай сэкцыі бальшавікоў атдзеламъ беларускага камісарыяту скінаюцца сходъ бежанцаў, ля абгавору іхъ спраў.

АД РАДАКЦЫІ.

Рукапісы, якія прысылаюцца ля друку, павінны быць чытальна напісаны на аднымъ боку паперы.

Няпрынятыя рукапісы звертаюцца аўтарамъ, калі ля перасылкі будзе прыслана марка. Малыя рукапісы ня варочаюцца зусім.

Радантар прымае ад 11 да 5 гад. Раданцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52, тэл. 1-85-51.

У Дзянніцы прымаюцца для друку абвесткі па восьмакой цане: на першую стараніцу, ка радокъ . . . . . 85 к. на 4 стараніцы . . . . . — 85 к. Шуканьня працы два радкі на 4 стараніцы . . . . . — 40 к.

Радантары:

З. Жылуновіч, Я. Петровіч.

Выдавец:

Беларускі Нацыянальны Камісарыят.

Юридический Отдѣлъ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата,

имѣя въ виду кодифицировать всѣ матеріалы по обычному праву Бѣлоруссіи, обращается ко всѣмъ организациямъ и учреждениямъ, а также и къ частнымъ лицамъ съ просьбой представить таковыя матеріалы въ постоянное, либо временное, распоряженіе Отдѣла.

Расходы, связанные съ пересылкой и доставкой, могутъ быть возмѣщены.

Юридический Отдѣлъ Бѣлор. Націон. Ком. (Москва, Поварская, 52.)

ОТЪ ЮРИДИЧЕСКАГО ОТДѢЛА БѢЛОРУССКАГО НАЦІОНАЛЬНАГО КОМИССАРИАТА.

При Юридическомъ Отдѣлѣ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата бѣлорусскому населенію даются справки по всѣмъ вопросамъ юридическаго характера. Консультація отъ 12 до 2 час. дня ежедневно, кромѣ дней непростутственныхъ.

Юридический Отдѣлъ Б. Н. К.

Канцылярыя Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту адчыняна штодня, апрочъ свят, ад 11 г. да 4 гадзіны дня.

У Вітэбску заложана філія Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту. Камісарамъ назначанъ т. А. Мартіноўскі. Адрэс: домъ Акцызнаго губэрскаго упраўлення.

Атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту у Пецярубурху знаходзіцца на Баскавумъ перавулку, дом. 22, кв. 16, куды і радзімо звяртацца за усімі справамі па Беларусі у звязку з Пецярубурхамъ. Б. Н. К.

У Пецярубурзі „Дзянніца“ прадаецца вось у якіхъ мейсцохъ: Атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту (Баскаў, 22, кв. 16), Нараўская арганізацыя Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Работнічай Партыі (Пецяргоўская шаша, д. 80, кв. 71), „Украінскі Базар“, (Пец. Бок, Вялікі прашпект, д. 3), Неўскі, у газетчыка пры касцёлу св. Катарыны і Васіліюу Востраўрогъ Вял. праш. і 10 ліні.